

SAĞLIK ALANI SERTİFİKALI EĞİTİM STANDARTLARI

Standart No	39
Tarih	16/02/2016
Revizyon No	

HASTANE AFET VE ACİL DURUM PLANLAMASI EĞİTİCİSİ

SAĞLIK BAKANLIĞI
SAĞLIK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Eğitim ve Sertifikasyon Hizmetleri Daire Başkanlığı
Mithatpaşa Cad. No: 3 B Blok 3. Kat
Sıhhiye / ANKARA

Bu standart Sağlık Bakanlığı Sertifikalı Eğitim Yönetmeliği gereğince ilgili sertifikalı eğitim bilim komisyonunca hazırlanmıştır.

İÇİNDEKİLER

1. EĞİTİMİN ADI	3
2. EĞİTİMİN AMACI	3
3. EĞİTİMİN HUKUKİ DAYANAĞI	3
4. EĞİTİM İLE İLGİLİ TANIMLAR	3
5. EĞİTİM PROGRAMININ YÜRÜTÜLMESİ USUL VE ESASLARI	3
6. KATILIMCILAR VE NİTELİKLERİ	3
7. EĞİTİMİN MÜFREDATI	4
7.1. Öğrenim Hedefleri ve Eğitim İçeriğinde Yer Alacak Konular	4
7.4. Eğitimin Değerlendirilmesi (Sınav Usulü, Başarı Ölçütü, Ek Sınav Hakkı vb.)	7
8. PROGRAM SORUMLUSU VE NİTELİKLERİ	7
9. EĞİTİCİLER VE NİTELİKLERİ	7
10. EĞİTİM VERİLECEK YERİN NİTELİKLERİ	7
11. SERTİFİKANIN GEÇERLİLİK SÜRESİ	8
12. SERTİFİKANIN YENİLENME ÖLÇÜTLERİ	8
13. DENKLİK BAŞVURUSU VE DENKLİK İŞLEMLERİ USUL VE ESASLARI	8
EK-1: HASTANE AFET VE ACİL DURUM PLANLAMASI (HAP) SERTİFİKALI EĞİTİM PROGRAMI UYGULAMA DEĞERLENDİRME FORMU	9

HASTANE AFET VE ACİL DURUM PLANLAMASI (HAP) EĞİTİCİSİ SERTİFİKALI EĞİTİM PROGRAMI STANDARDI

1. EĞİTİMİN ADI

Hastane Afet ve Acil Durum Planlaması Eğitici Eğitim Programı

2. EĞİTİMİN AMACI

Bu eğitim programının amacı; Hastanelerin karşılaşılabileceği iç ve dış kaynaklı tüm afet ve acil durumlara karşı geliştirilmiş, standart planları hazırlama ve uygulama görevi olanları eğitecek eğitimcilere, bu görevin gerektirdiği yeterliklerin kazandırılmasıdır.

3. EĞİTİMİN HUKUKİ DAYANAĞI

Bu eğitim programında aşağıdaki mevzuat dayanak olarak alınmıştır.

1. 04.02.2014 tarihli ve 28903 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanan Sağlık Bakanlığı Sertifikalı Eğitim Yönetmeliği.
2. 20.03.2015 tarihli ve 29301 sayılı Resmi Gazete' de Hastane Afet ve Acil Durum Planları (HAP) Uygulama Yönetmeliği.
3. 10.09.1982 tarih ve 8/5319 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla, 13.01.1983 tarih ve 17927 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Yataklı Tedavi Kurumları İşletme Yönetmeliği.

4. EĞİTİM İLE İLGİLİ TANIMLAR

Acil Durum: Büyük, fakat genellikle yerel imkanlarla baş edilebilen çapta, ivedilik gerektiren tüm durum ve haller.

Afet: Toplumun tamamı veya belli kesimleri için fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplar doğuran, normal hayatı ve insan faaliyetlerini durduran veya kesintiye uğratan, etkilenen toplumun baş etme kapasitesinin yeterli olmadığı doğa, teknoloji veya insan kaynaklı olay. Afet bir olayın kendisi değil, doğurduğu sonuçtur.

Hastane Afet ve Acil Durum Planı (HAP): Ulusal sağlık sisteminin merkez ve il düzeyinde (İL-SAP) afet yönetiminin tüm evrelerini kapsayan planları çerçevesinde, hastanelerde afet ve acil durum yönetimini geliştirmek, hastanelerin fiziksel ve fonksiyonel olarak afete hazırlıklı ve dayanıklı olmasını, afet halinde, zamanında, hızlı ve etkili müdahaleyi sağlamak amacıyla Sağlık Bakanlığı tarafından geliştirilen, standart çerçeveye ve kılavuza sahip planlar.

5. EĞİTİM PROGRAMININ YÜRÜTÜLME USUL VE ESASLARI

Eğitim programı aşağıda maddeler halinde sıralanan usul ve esaslar dahilinde yürütülür:

1. Eğitim programı, teorik ve uygulamalı olarak yürütülür.
2. Eğitimin başlangıcında eğitim süresince geçerli olan kurallar ve uygulamalar açıklanır.
3. Eğitim dokümanları, ilgili ulusal ve uluslararası literatür ve rehberler doğrultusunda güncellenir.
4. HAP Eğitici Eğitimi Acil Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından düzenlenir.
5. Eğitim dokümanları katılımcılara eğitim süresinde dağıtılır.
6. Eğitime devam zorunludur. Yasal mazeretini belgelendirmek kaydı ile devamsızlık süresi toplam eğitim süresinin en fazla %10'udur. Bu süreyi aşan katılımcı eğitimi tekrarlamak zorundadır.
7. Eğitim programının başarısını değerlendirmek amacıyla eğitimin başlangıcında ön test, sonunda son test yapılır.
8. Bir eğitime en fazla 25 kişi katılabilir.

6. KATILIMCILAR VE NİTELİKLERİ

Bu eğitim programına;

- a. Afetlerde sağlık Hizmetleri Şube Müdürlüğü veya Acil ve Afetlerde Sağlık Hizmetleri Şube Müdürlüğü'nde çalışanlar,
- b. ASHEP (Acil Sağlık Hizmetleri Eğitim Programı) Eğitim Becerileri Eğitimi almış olanlar arasından il sağlık müdürlüğüne seçilen ve Acil Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğüne onaylanan personel katılabilir.

7. EĞİTİMİN MÜFREDATI

7.1. Öğrenim Hedefleri ve Eğitim İçeriğinde Yer Alacak Konular

Programın teorik ve uygulamalı bölümlerinde yer alacak konular ile her bir konuya ait öğrenim hedefleri ve süreleri Tablo 1 ve Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 1: Programın teorik bölümünde yer alacak konular ile her bir konuya ait öğrenim hedefleri ve süreleri

KONULAR	ÖĞRENİM HEDEFLERİ Bu programı başarıyla tamamlayan katılımcı:	SÜRE (Saat)
GİRİŞ: Afet ve Acil Durum ile ilgili Temel Kavramlar Türkiye Afet Yönetimi ve Sağlık Hizmetleri (TAMP, İL-SAP, HAP, SAKOM)	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Afet ve acil durumlar ile ilgili başlıca kavramları sayar ➤ Afet ve acil durumlar ile ilgili başlıca kavramları açıklar ➤ Ülkemizin afet profili ve afet yönetim sistemini açıklar 	1
Hastane Afet ve Acil Durum Planı (HAP) Hazırlama Kılavuzu Tanıtımı	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Hastanelerin özellikli durumlarını ve diğer işyerlerinden farkını açıklar ➤ Hastane afet ve acil durum planlamasına ilişkin hukuki sorumlulukları anlatır ➤ HAP hazırlama kılavuzunun hangi bölümlerden ve hangi araçlardan oluştuğunu açıklar 	1
Mevcut Durum Analizi	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Hastanelerde afet risk değerlendirmesinin tanımını yapar ➤ Hastanelerde afet risk değerlendirmesinin kapsamını açıklar ➤ Hastanelerde afet risk değerlendirmesinin önemini tartışır ➤ Yapısal risklerinin önlenmesi ve/veya azaltılması için alınması gerekli önlemleri sayar ➤ Yapısal risklerinin önlenmesi ve/veya azaltılması için alınması gerekli önlemlerin nasıl alınacağını anlatır ➤ Yapısal olmayan risklerinin önlenmesi ve/veya azaltılması önlemlerinin nasıl alınacağını anlatır ➤ HAP uygulamaları çerçevesinde, standart kontrol listesi uygulamalarının geliştirilmesi yaklaşımlarını anlatır ➤ Standart kontrol listelerini kullanır 	3
Hastane Olay Yönetim Sistemi	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Hastane olay yönetim sisteminin temel işlevlerini sayar ➤ Hastane Olay Yönetim Merkezinde yer alması gereken en az on ekipmanı sayar ➤ Afet ve acil durumlarda haberleşme sağlanması gereken en az beş kurumu/kuruluşu sayar 	2

Tablo 1 - devamı

KONULAR	ÖĞRENİM HEDEFLERİ Bu programı başarıyla tamamlayan katılımcı:	SÜRE (Saat)
Hastane Olay Yönetimi Araçları	<ul style="list-style-type: none">➤ Hastane olay yönetimi araçlarını sayar➤ Hastane olay yönetimi araçlarının temel özelliklerini açıklar➤ Standart Operasyon Prosedürü (SOP) ve İş Akış Talimatına (İŞAT) en az beş örnek verir➤ Departman/Servis/Birim Müdahale Prosedürünün geliştirilmesi için öncelikle önerilen bölümlerden dört tanesini sayar	3
Kitlesel Yaralanmalı Olaylarda Hastanenin Müdahale Aşamaları Olay Bildirimi ve Acil Müdahale Planı'nın Aktivasyonu	<ul style="list-style-type: none">➤ Kitlesel yaralanmalı olaylarda hastanenin müdahale aşamalarını sayar➤ Acil Müdahale Planının aktivasyon seviyelerini söyler➤ Hastane olay seviyelerini tanımlar➤ Acil renk kodlarını sayar	1
Hastanenin Tıbbi Kapasitesi, Lojistik ve Malzemelerin Yönetimi	<ul style="list-style-type: none">➤ Tıbbi kapasite ve tıbbi yetenek artışını tanımlar➤ Tıbbi bakım hizmeti ve/veya özellikli tıbbi bakım hizmetleri kapasite artışının genel ilkelerini sayar➤ Acil müdahalede lojistik yönetimi genel ilkelerini sayar	1
Hastane Afet Triyaj Alanı Acil Servis ve Hastane İçi Hasta Trafik Akışı	<ul style="list-style-type: none">➤ Afet durumunda kendi hastanelerinde triyaj alanı için en uygun konumun belirlenmesi konusunda karar verir➤ Afet triyaj alanının organizasyonu ve bu alandaki faaliyetleri açıklar➤ Afet triyajı ilkelerini sayar➤ Afet triyajı kategorilerini söyler➤ Afet triyajı renk kodlarını açıklar➤ Hastaların triyaj alanından diğer birimlere nakli konusunda dikkat edilmesi gereken temel prensipleri açıklar➤ HAP aktive edildiği zaman Acil Servisin genel organizasyonu için yapılması gerekenleri (personel görevlendirmeleri, gerekli alanların açılması, hasta etiketleme, kayıt, görev yelekleri, hasta taşınması diğer alanlara nakli vb.) açıklar➤ Kimyasal ve biyolojik yaralanma durumunda triyaj alanı ve acil serviste alınması gereken ek tedbirleri anlatır	2
Acil Müdahale Planı'nın Aktivasyonunda Bilgi Yönetimi	<ul style="list-style-type: none">➤ Bilgi yönetimi ve dokümantasyonun esaslarını söyler➤ Bilgi yönetiminde öncelikle değerlendirilecek temel verileri sayar➤ Hasta yakınları, personel ve medyayı bilgilendirme esaslarını anlatır➤ Tüm temel faaliyetlerin ve verilerin kayıt altına alınma esaslarını anlatır	1
Güvenlik ve Emniyet Ölü ve Kayıplarla İlgili İşlemler	<ul style="list-style-type: none">➤ Hastanelerin korunması ve güvenliklerinin sağlanmasının önemini tartışır➤ Güvenlik Sorumlusu ve alt birim sorumlularının görevlerini sayar➤ Kullanılacak SOP, İŞAT ve Formları sayar➤ Kullanılacak SOP, İŞAT ve Formları açıklar➤ Ölü ve kayıplarla ilgili yapılması gereken işlemleri anlatır	1
Psikososyal Destek Faaliyetleri	<ul style="list-style-type: none">➤ Psiko-sosyal destek genel ilkelerini açıklar➤ Afet çalışanlarına verilen Psiko-sosyal destek çalışmalarını tanımlar➤ Afet ve acil durumlarda sosyal hizmet uygulamalarını sayar	2

Tablo 1 - devamı

KONULAR	ÖĞRENİM HEDEFLERİ Bu programı başarıyla tamamlayan katılımcı:	SÜRE (Saat)
Olaya Özel Planlar	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Olaya özel plan gerektiren acil durumları tanımlar ➤ Olaya özel plan örneğinde yer alan ana olayları sayar 	2
Formlar	<ul style="list-style-type: none"> ➤ HAP kılavuzunda yer alan formların neler olduğunu açıklar ➤ Form geliştirme süreçlerini anlatır ➤ Kayıt altına alınan önemini tartışır ➤ Formların nasıl doldurulması gerektiğini anlatır 	2
Tatbikat hazırlığı ve değerlendirilmesi	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Tatbikat öncesi hazırlıkları anlatır ➤ Tatbikat çeşitlerini sayar ➤ Tatbikat planlamasını anlatır ➤ Tatbikat sonrası değerlendirme aşamalarını açıklar 	2
TOPLAM		24

Tablo 2: Programın uygulama bölümünde yer alacak konular ile her bir konuya ait öğrenim hedefleri ve süreleri

KONULAR	ÖĞRENİM HEDEFLERİ Bu programı başarıyla tamamlayan katılımcı:	SÜRE (Saat)
Masa başı tatbikatı	Belirlenen senaryo doğrultusunda; <ul style="list-style-type: none"> ➤ HAP'ı aktive eder ve uygular ➤ Acil Müdahale Planını uygular ➤ İlgili SOP ve İşAT'ları uygular ➤ İlgili formları usulüne uygun olarak doldurur ➤ İlgili olaya özel planı uygular 	6
Grup Çalışması: Tahliye	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Belirlenen senaryo doğrultusunda tahliye prosedürlerinin nasıl uygulanacağını gösterir 	4
Hızlı görsel tarama (yapısal olmayan riskler ile ilgili)	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Yapısal olmayan riskleri belirler 	2
Grup Çalışması (KBRN, Risk iletişimi, kitlesel yaralanmalar, hastane dışı trafik yönetimi, hastane kapasite artışı, su baskını, enerji kesintisi vb.)	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Olaya özel senaryo doğrultusunda prosedürlerin nasıl uygulanacağını tartışır. 	4
TOPLAM		16

7.2. Eğitimde Kullanılacak Materyaller ve Nitelikleri

Eğitimde kullanılacak materyal ve malzemeler aşağıda belirtilmiştir:

1. Eğitimin içeriğinde yer alan konuları içeren yazılı eğitim materyalleri (kitaplar, slaytlar, eğitim rehberleri, bilimsel dergiler vb. gibi).
2. Görsel/işitsel eğitim materyalleri (bilgisayar, projeksiyon, kompakt diskler, video filmler, resimler vb.).
3. Uygulamalı dersler için maket/model ve ilgili malzemeler.

7.3.Eğitimin Süresi

Eğitim süresi Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3: Eğitim türüne göre eğitim süresi

EĞİTİM TÜRÜ	SÜRE	
	Saat	Gün (İş Günü)
Teorik Eğitim	24	3
Uygulama Eğitimi	16	2
TOPLAM	40	5

7.4. Eğitimin Değerlendirilmesi (Sınav Usulü, Başarı Ölçütü, Ek Sınav Hakkı vb.)

1. Eğitim programını tamamlamayan katılımcılar sınava alınmaz.
2. Sertifikalandırma için katılımcılar hem teorik sınava alınır hem de uygulama değerlendirmesi yapılır. Katılımcıların hem teorik sınavdan hem de uygulama değerlendirmesinden ayrı ayrı başarılı olması gerekir. Başarı notu 100 (yüz) puan üzerinden en az 75 (yetmişbeş) puandır.
3. Teorik eğitimin bitiminde yapılacak teorik sınav soruları program sorumlusunun başkanlığında eğiticilerden oluşan en az 5 (beş) kişilik sınav komisyonu tarafından eğitimin içeriğinde yer alan konularının ağırlıkları ve öğrenim hedefleri doğrultusunda çoktan seçmeli olarak hazırlanır.
4. Teorik sınavdan veya uygulama değerlendirmeden başarısız olan katılımcıların Hastane Afet ve Acil Durum Planlaması (HAP) Eğiticisi Sertifikalı Eğitimi programına tekrar başvurması gerekir.
5. Uygulama eğitiminin değerlendirilmesi uygulama eğitimi konularında yer alan becerilerin geliştirilmesi doğrultusunda, eğiticiler tarafından Ek 1'deki "Uygulama Değerlendirme Formu" kullanılarak yapılır. Formun doldurulmasında aşağıdaki hususlara dikkat edilir:
 - a. Formlarda yer alan her bir uygulamanın değerlendirmesi formların altında belirtildiği şekilde yapılır.
 - b. Katılımcının uygulama değerlendirmesi tüm eğiticiler tarafından ayrı ayrı yapılarak puanları formdaki ilgili yerlere işlenir.
 - c. Formda yer alan her bir uygulama; Oldukça Yeterli (4), Yeterli (3), Kısmen yeterli (2), Yetersiz (1), Değerlendirilemedi (0) derecelerinden biri ile değerlendirilir. 100 (yüz) puan üzerinden 75 (yetmişbeş) puan olan katılımcı uygulama değerlendirmesinden başarılı sayılır.
6. Başarıya esas teşkil eden puan, teorik sınav ve uygulama değerlendirmede alınan puanların aritmetik ortalaması alınarak hesaplanır.

8. PROGRAM SORUMLUSU VE NİTELİKLERİ

Bu programın sorumlusu, Acil Sağlık Hizmetleri genel Müdürlüğü Afet ve Acil Durum Yönetimi Daire Başkanlığı tarafından görevlendirilen HAP eğitimi konusunda deneyimli sağlık personelidir.

9. EĞİTİCİLER VE NİTELİKLERİ

HAP Sertifikalı Eğitim Programında aşağıdaki şartlardan en az birini taşıyan kişiler eğitici olarak görevlendirilir;

1. HAP Sertifikalı Eğitim Programını başarıyla tamamlamış kişiler,
2. Eğitimin içeriğinde yer alan konularda uzman olanlar,
3. Hastane Afet ve Acil Durum Planı (HAP) Hazırlama Kılavuzu hazırlama ekibinde yer alanlar.

10. EĞİTİM VERİLECEK YERİN NİTELİKLERİ

Eğitimin verileceği yerin;

1. Katılımcı sayısına göre uygun ve yeterli masa-sandalyenin bulunması,
2. Eğitimin uygun teknoloji ile yapılmasına olanak sağlayacak gerekli bilgisayar, gör-ışit araçları, uygulama maketleri, yazı tahtası, eğitim hedeflerinin, konu ve içeriklerinin sunumların katılımcılara verilmesini

sağlayabilecek baskı/printer, fotokopi, kağıt destek sistemleri, eğitim salonunda tercihen görsel animasyonların eğitim materyallerinin kullanılabilceği internet bağlantısı erişimi ve eğitimin özelliğine göre ihtiyaç duyulabilecek gerekli ekipman olması şartlarını taşıması gerekir.

11. SERTİFİKANIN GEÇERLİLİK SÜRESİ

Sertifikanın geçerlilik süresi 5 (beş) yıldır.

12. SERTİFİKANIN YENİLENME ÖLÇÜTLERİ

Sertifika alan kişilerin 5 (beş) yıl içerisinde en az 5 eğitim verenlerin sertifikası yenilenir.

13. DENKLİK BAŞVURUSU VE DENKLİK İŞLEMLERİ USUL VE ESASLARI

Bu sertifikasyon programının denklik işlemi yoktur.

EK-1: HASTANE AFET VE ACİL DURUM PLANLAMASI (HAP) SERTİFİKALI EĞİTİM PROGRAMI UYGULAMA DEĞERLENDİRME FORMU

Tarih							
Katılımcının Adı Soyadı							
Uygulama No	Değerlendirilen Uygulamalar	Değerlendirme Notu					
		1	2	3	4	5	ORTALAMA
1	HAP'ı aktive etme ve uygulama						
2	Acil Müdahale Planını uygulama						
3	İlgili SOP'u uygulama						
4	İlgili İşAT'ları uygulama						
5	İlgili formları usulüne uygun olarak doldurma						
6	İlgili olaya özel planı uygulama						
7	Belirlenen senaryo doğrultusunda tahliye prosedürlerinin nasıl uygulanacağını gösterme						
8	Yapısal olmayan riskleri belirleme						
9	Olaya özel senaryo doğrultusunda prosedürlerin nasıl uygulanacağını tartışma						
ORTALAMA PUAN (Toplam Puan/Değerlendirilen Uygulama Sayısı)							
YÜZ ÜZERİNDEN ORTALAMA PUAN (Ortalama Puanx25)							

Açıklama: Bu değerlendirme formu katılımcıların uygulama yaptığı eğitim sırasında eğiticiler tarafından doldurulacaktır. Değerlendirme yapan eğiticiler her biri katılımcıyı formda yer alan her bir uygulama için değerlendirecektir.

Değerlendirme 4 (dört) puan üzerinden yapılacak olup eğitici değerlendirdiği uygulamada katılımcıyı oldukça yeterli buluyorsa 4(dört), yeterli buluyorsa 3 (üç), kısmen yeterli buluyorsa 2 (iki), yetersiz buluyorsa 1 (bir) sayısını form üzerinde kendisine ayrılan sütuna yazacaktır. Değerlendirilemeyen uygulamalar için 0 (Sıfır) sayısı yazılacaktır.

Değerlendirmeler tamamlandıktan sonra "ORTALAMA PUAN" ve "100 (yüz) ÜZERİNDEN ORTALAMA PUAN" hesaplanacak ve tablonun ilgili hücrelerine yazılacaktır.

Form üzerinde katılımcı değerlendirmesini tamamlayan eğiticiler aşağıdaki tabloyu da doldurarak imzalayacaklardır.

100 (yüz) puan üzerinden 75 (yetmiş beş) ya da üzeri puan alan kursiyerler uygulamada başarılı sayılacaktır.

UYGULAMA DEĞERLENDİRME FORMUNU DOLDURAN EĞİTİCİLER

Sıra No	Adı Soyadı	Değerlendirmenin Yapıldığı Uygulama	Değerlendirme Tarihi	İmza
1				
2				
3				
4				
5				

DEĞERLENDİRME SONUCU

Sıra No	Değerlendirme/Sınav Türü	Puan	
		Rakamla	Yazı ile
1	Teorik Sınav		
2	Uygulama Değerlendirme (Ek 1)		
ORTALAMA (Sertifikaya Esas Başarı Notu)			